

τοῦ πεθεροῦ του, ἔβγαζε σφυργάφια, χωρὶς νὰ ταξιδέψῃ! Καὶ νὰ πῶς;

Τὸ πρῶτον, μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ὥλιον, ἐπιφέρει τὴν γυναικά του καὶ κατέβαινε στὸ γαύλα. Ή 'Αλευήνα καθύτανε στὰ βότσαλα καὶ ἐπλέζει καῦτα. Ο 'Αλευήνα βιοτούση στὰ κρέμασι αστάτα νερὸν ἀπὸ τὸ ἔβγαζε πάντα σφυργάφια, πολλὰ καὶ καῦτα, γιατὶ θύει δῆλα τὰ δινατά του καὶ βιοτούση κάτοις αὐτὸς τις 40 δρυμές, σπουδαῖνος ἀτέ τὴν ἄγραν καὶ τὸ φιλότιμο.

"Οταν τὸ Ντολόρος βιοτούση, ή 'Αλευήνα ὑπελόγιζε ἀπὸ τὶς σειρὲς τοῦ πλευροῦ στὸ ἔγούχειο της, τὸ βάθος τῆς βουτιᾶς καὶ δῆταν δὴντας της ἡ ἐν ἐριξεις, δηλαδὴ ἀνέβαινε στὸν αἰρό, τοῦ φάναις μὲ τροφερότητα:

— Βάστα, Ντολόρο μου!

Καὶ τότε ὁ Ντολόρος ἔβγαζε τὴν γένεσιν, μὲ τὴν συκκούλα του γεμάτη ἀπὸ καῦτα σφυργάφια. Αρτόν γινόταν καῦτα μέρα, ὡς στὸ μεσημέρι. "Υστερά ἔτρογαν καὶ ἀναπανσόνταν στὸν λόγο μας σημίλας. Μὰ ὁ Ντολόρος ἐδίνει καὶ τὸ ἀπόγευμα λίγες βιοτείς. "Ἐπειτα, ἔσαθαρίζει τὰ σφυργάφια του, καὶ τὸ ἔβγαζε στὰ εστοῖνας σὲ συκκούλα...

* * *

Κατὰ τὶς τελευταῖς ἡμέρες τὸν Σεπτέμβριον, τὰ σφυργάφοικα ἔβαλναν πάλι πλώρη γιὰ τὴ Σήνη Γόργειαν δῆλα μαζέν. Τὰ πλορώματά τους ἐνόμιζαν δὴν ἰδούλευσαν ἔξαρτεις καῦτα ἐκείνη τὴ χρονιά. "Εγενόνταν πράγματα διαλεκτά καὶ ὠραῖα σφυργάφια, γιατὶ τὸ εἰλανθάριον πάλι πέποιθεν νὰ εἰσορεύεται στὸ Ντολόρο εγαῖ τὸ κατέφερο με τὸ πλευρό του.

Απερφάσιαν λοιπὸν νὰ περάσουν, γυρίζοντας στὸ νησί, κοντά ἀπὸ τὴν ἀκτὴ, δητοὶ ἔβγαζαν δῆλα πόρθεοι, ἐπερμένει τὰ σφυργάφοικα. Γι' αὐτό, ἀπὸ τὸ Σημερώματα τοῦ βιοτούσαντον στὸ γαύλο, μὲ τὴν 'Αλευήνα του... "Αρδαΐσσει λοιπὸν στὴν ἀμύνωσιά τὰ τσουβάλια του, καὶ μόλις ἐφάνησαν τὰ καῖτα, ὁ Ντολόρος γύρισθη καὶ ἔβγαζε στὸ θάλασσα... Οι σφυργάφαδες εἰδαν ἕναν ἄνθρωπο νὰ βουτάν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔγνωσαν, οὐτε ὑποτεύθηκαν ποὺς ἦταν. "Απεντάντις, ζωσοὶ καὶ εὐθυμοί, συζητούσιν ποὺ δῆλα βούτησαν τὸ Ντολόρο νὰ τὸν πειράξουν, νὰ τοῦ διηρθρίσουν τὶς ἐπιτυχίες τους, κλπ.

Στὸ μεταξύ, ὁ Ντολόρος ἀγέρθηκε στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας καὶ ἡ 'Αλευήνα τοῦ φάναις δινατώτερα ἀπ' ἀλλατοῦ:

— Βάστα, Ντολόρο!...

Τότε ὁ Ντολόρος φώναξε στὰ σφυργάφαδικα:

— Καῦτας ὥριστε... Καῦτας ὥριστε...

Οι σφυργάφαδες ἔμειναν κατάπληκτοι. Στενάτηραν τὰ κονιά, ἔντατταν καῦτα τὸ Ντολόρο ποὺ ἔβγαζε στὴ στεργά, ζωσοὶ καὶ εὐθυμοί, τὴ γνωστὴν τοῦ στὴν ἀμύνωσιν νὰ πλέξῃ μησηγή τὴν καῦτα της, εἴδαν τὰ σακούλα γεμάτα σφυργάφια καὶ ὅλα δημιαστέμενα στοὺς βράχους ἀδέν καὶ κεφαλὴ καὶ ἐκατάλαβαν τὶ είχε συμβεῖ. "Αλλὰ δὲν τὸν ἔθισθονταν...

Οι σφυργάφαδες ἔζουν καῦτα καφδιά. Καὶ παραδέχτηκαν ὅτι δὲν ὁ Ντολόρος ἐκνάτησε καὶ τὴ χρονιά ἐκείνη τὰ πρωτεῖν, ἀμοιβαὶ κατώθιστε νὰ γεμίσῃ ὀλάκερα τσουβάλια μὲ σφυργάφια, χωρὶς νὰ ταξιδέψῃ στὴ Σηνία.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΑΙΠΟΥΝΙΟΥ

Οἱ πρότοι ἄνθρωποι δὲν ἔγνωσικαν τὸ σαπονῖνο καὶ, γιὰ νὰ καθαρίζονται χρησιμοποιοῦσαν χόμια, δημιούρεις φυτικὲς οὐσίες, κωλή ζώων, ἀκαθαρσίες κοίφων, κλπ.

Γιὰ τὸ πατοῦνι κάνει πρώτος λόγο ὁ Πλίνιος, ὁ δρόπος ἀναφέρει, δῆτα εἶφερθείσες τὸν Γαλάτων. Τὸ σαπονῖνο, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔπειταντονταῦτα ἀπὸ λίτην καὶ στάχτη φρυγοῖς καὶ ἐχημιστοποιεῖτο, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰδίου ιστορικοῦ, περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, λιγὰ ἀπὸ τὶς γυναικεῖς.

Ἐπειτας αὐτῷ διητοῦ, οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὸ σαπονῖνο καὶ ὡς καλυπτόντα, καθὼς καῦτα δῆλος φάρμακο κατὰ τῶν διαφόρων παθήσεων τοῦ δέρματος.

Τὸ ἐπόπτιο τὸν σαπονιοῦ, κατὰ τὸν διοικούντα, συγκεντρωνόταν σχεδὸν ἀποκλειστικά στὴ Μασσαλία, ἀπ' ὧντος ἔλαβε ἀρχότανε εἰνότατη διάδοση σ' δῆλη τὴ Γαλλία. "Αναφέρεται μάλιστα, ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λορδοβίκου 14ου ἐξόδοθη ἔνα διάταγμα, τὸ δῆλον ἔκανοντες τὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς του σὲ δῆλο τὸ γράτος.

Η ΔΗΜΟΔΗΣ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

Νάμιουνα πετροκάβονθρας στὴν πλάκα ποὺ λευκαίνεις νὰ τοιμάται τὰ πόδι σου, νὰ ίδων γιὰ δέν μοῦ κρένεις. Μοίβοινα ἀρραβονίαστηρες, μὲ γειά σου, μὲ καρδιά σου. "Ολοὶ νάρθον στὸ γάμο σου κι' ἔγω στὰ κόλλυνά σου. Τὴν Κυριακὴν νὰ παντρεύτης, τὸ βράδυ νὰ κηρύψῃς καὶ τὴ Δευτέρα τὴν αὐγὴν νάρθης νὰ μὲ γυρέψῃς. *

Τώρα τὸ βράδυ είνε καῦτα νὰ πιᾶ, νὰ τραγουδήσῃς.

Δάδεκα κάστρο, ξύντησο κι' ἔξηντα μοναστήρια,

Ξύντησο καὶ μὰ καλογονή μετ' ἀπὸ τὸ κελλὶ της.

Κλοτσοπατέρει της δοῦρα της καὶ κάνει τὸ στανό της:

— Σύρε, στανό, στὶς ἐξαλλοισιές, σύρε στὰ μοναστήρια,

κι' ἔγω νὰ πάνω νὰ παντευτῶ νὰ πάμω παλλαρά,

νὰ κάθωνται στὸ γόντα του, νὰ τὸν κερδώνω νὰ πάνη,

νὰ πίνη ἐπείνος τὸ κρασί κι' ἔγω νὰ πλέω μέσα.

* * *

— Κόρη, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά με τὰ μαῦρα μάτια, τὴν πέρα οργά μην περνάς, τὴ δύση μὲ διαβαίνης, γιατὶ είνε δηνὸς μονὶ απὸ κρασί κι' ἀπὸ ψητή λαβένεια, ουσὶ κόβει τὰ πεντά κοινάτια, φιλεῖ τὰ μαῦρα μάτια.

Κι' ἐκείνη δὲν ἀγύοικησε τὰ λόγια ποὺ τῆς είτε,

τὴν πέρα ρούγα πέρασε, τὴ δύση ψυγά πάπια,

* * *

Σαρανταπέντε Κυριακές κι' ἔξηνταδιὸν Δευτέρες, δὲν είδα τὴν ἀγάπη μου, τὴν ἀγαπητηκή μου, κι' ἔψεψη τὴν είδα στὸ χορὸ καὶ στὸ χορὸ χορεύει, καὶ μὲ τὸ μάτι μούκανε καὶ μὲ τὸ μάτι λέει :

— Ποιήσουν ἔνες, λεβέντη μου, ποιήσουν προ-

(ψέψη, καλέ μου)

— Εφές ημοιν στὴ μάνα μου, προφές στὴν ἀδερ-

(ψέψη, μου)

— Καῦτας νάρθης, λεβέντη μου, καῦτας νάρθης,

(ποντού μου)

— Εζω την παράσια στὸ νταβά, ἔχω λαγούς ψημένους,

ἔχωνται την παράσια στὸ νταβά, την παράσια στὸ πάτη.

Βρίσκεται τὶς πότες σφαλιάτων καὶ σφιγκταπανω-

(ρένειν)

παρίστει λιθάριου στὸ ποδιά, πετάει στὸ κεραμίδιο.

— Κάρη, μὲν κοιμάσσω ξύντησο, κι' ἀν κάθεσσαι

(ἔχω δεξ με)

— Απέριτης κι' ἀλλον ἀγονοφον ἔβγα κυνήγησε ! *

Μάνα, καράβια ἔρχονται, μάνα, καράβια λιθαν.

Κατέβα κάπω ρώτα τα, κατέβα κέτασε τα μηρὶ εἰδαν τὸν ἀστέρα μου, τὸν ἀγαπητό μου.

Σὲ τὶ ταβένες καθέτα, σὲ τὶ τραπέζα πίνει,

τίνος χεράκια τὸν κερνάν καὶ τὰ δικά μου τρέμονται,

τίνος ματάκια τὸν τρηπάν καὶ τὰ δικά μου κλάνε;

Θέων νὰ τὸν καταφαστῶ καὶ πάλι τὸν λατάμια;

— Απὸ ψηλά γά γκρεμοτῆ καὶ χαμηλά νὰ πέσω,

να πέσω τὰ μάρσια ἀπάνω στὰ μαρσούλια,

ἀπ' τὰ μαρσούλια στὸ χαλβᾶ κι' ἀπ' τὸ χαλβᾶ στὸ ωζε.

* * *

Αύγοντις αὐγή σηκώνομα, σὲ περιβόλι ματανόν

νὰ κόψω τὸ βασιλικὸ καὶ τὸ μακεδονίσι,

να κόψω κι' ένα λόρδουλο να κρούων τὸν ταμπούνα μου.

— Κατακάμεινα ταμπούδα, γιὰ δὲν βαρεῖς γεμάτα;

— Βάλε τὰ τέλια δινατά καὶ βάρα με γεμάτα

κι' ἀν δὲν σου φέρω τὴν ξανθή, κατέ με τρία κοιμάστια ! *

— Τὸ μαντηλάκι ποὺ κεντᾶση, ἔμενα νὰ τὸ στελέης,

νὰ τὸ στελέης μονάχο, παρὰ μὲ τὴν ἀγάπη.

Κι' ἐκείνη τὸ παράσκονε καὶ μοναχὸ τὸ στέλει.

Στὰ γόνια τὸ κρόταγε καὶ τὸ συγχωρωτεῖαι :

— Γά τές μου, μαντηλάκι μου, πῶς μ' ἀγαπάεις ή κυρά σου ;

— "Οταν σε συλλογίζεται, δταν σε βάνη ὁ νοῦς της,

σὰν θάλασσας βουλίζεται, σὰν κήμα δέρνει ὁ νοῦς της,

σὰν τὸ ψαράκι στὸ γαλό, τ' ἀρνὶ στὸ μακελλάρη.... *

* * *

— Ο Κωσταντῆς παντρεύεται, πάρονται παταποδούλα,

πρώτη βράδυν ποὺ πλάγιασε τὴ βούσκε φιλημένη :

— "Οταν σημαντεῖς ήννα χρονῶν κι' ἐπά-

(τησ στὰ δέκα,

ἐπήγη στὸν πνευματικὸ νὰ μὲ ξεμολ-

(γήνη,

κι' ἐσκυψε καὶ μὲ φίλησε κι' ξεμιγα φι-

(λημένη,